

Suomen työmarkkinamalli

Harri Melin

Tampereen yliopisto

22.10.2010

Väestö ja tyovoima 2009

- Väestö 5,3 milj.
- 15 – 74 vuotias väestö 4,0 milj.
- Työlliset 2,5 milj.
- Yksityinen sektori 1, 8 milj.
- Julkinen sektori 0,7 milj
- Työttömät 299 000, työttömyysaste 8,2%

Työllisyys

- Yrittäjiä 14 %
- Palkansaajia 84 %
- Palvelut 71 %
- Teollisuus 24 %
- Alkutuotanto 5 %

Suomi on...

- Palkkatyön yhteiskunta
- Pitkäaikaiset työsuhteet yleistyvät, mutta samaan aikaan yleistyy ”tuotettu epävarmuus”
- Työpaikoilla on liian vähän tekijöitä ja liikaa töitä
- Työvoima ikääntyy – jaksaminen on iso ongelma
- Suomalainen johtaminen kaipaa uutta otetta – ihminen ei ole kone
- Työ on edelleen tärkeä elämänavue: palkka, tekeminen, työtoverit. Työ kaipaa erityistä huomiota ihmisen elämän kokonaisuudessa

Palkkatyö hallitsee

- Ymmärrämme työn nimenomaan palkkatyönä
- Palkkatyön normit vaikuttavat laajasti koko yhteiskuntaan
- Palkkatyön merkit näkyvät kaikkialla
- Palkkatyön kieli ohjaa muutakin kielenkäyttöä – yliopistoissa tehostetaan ”maisterituotantoa”

Suomalaiset työmarkkinat

- Sukupuolen mukaan kahtia jakaantuneet työmarkkinat
- Koulutukseen peustuva segmentaatio: maisterin tutkinto
- Täystyöllisyys ei ole koskaan tavoitteiden kovassa ytimessä
- Työvoima ikääntyy nopeasti
- Vahvat yhteisen sopimisen ja yhteistyön perinteet työmarkkinaosapuolten kesken

Sukupuolitettu työ

Naisten työt ja miesten työt

Miehet johtaa – naiset hoivaa

Naisten euro on 80 senttiä

Tämä malli muuttuu hitaasti

Tarvitaan institutionaalisia järjestelyjä:

koulut, ammatinvalinnan ohjaus,
rekrytoinnit, urasuunnittelu

Tietotyö

- Taustalla monia prosesseja: koulutuksen kehitys, ICT teknologian murros, palvelujen kasvu, keskiluokkaistuminen,
- Tietotyössä on jo lähes puolet palkansaajista
- Tietotyötä luonnehtii: tiimit, verkostoituminen ja lisääntyvä riippuvuus toisista, kontrollin sisäistyminen
- Tietotyö palkitsee ja rasittaa samanaikaisesti

2000-luvun haasteet

- Työmarkkinoiden polarisoituminen – ”working poor” ilmiön estäminen
- Osaavan työvoiman saatavuus
- Millä ehdoilla työhön suostutaan?
- Luottamus
- Työssä jaksaminen, työn mieli

Työelämän kansalaisoikeudet

- Ympäristötietoisuus (ekologisuus)
- Vastuu kaikkein heikoimpien oikeuksista (eettisyys)
- Hyvä työ: palkitseva, haastava, turvallinen, tuloksellinen
- Arvokas työ, arvostus, tunnustus